

Evaluering

Projekt med tilknytning af læreruddannet plejefamiliesupervisor

© Kissen Møller Hansen

Projektperiode: september 2015 til juni 2016

Gennem projektet var målet at undersøge: hvordan kan en læreruddannet supervisor støtte plejeforældre i at hjælpe det anbragte barn til at opnå en sammenhængende skolegang?

Projektet blev støttet af Fremfærd, Socialpædagogernes Landforbund samt Kommunernes Landsforening.

Projektet viste blandt andet:

- At 80 % af børn i projektgruppen havde fremgang i LUS-test efter projektperioden.
- At 60 % af børn i projektgruppen havde fremgang i MAT-test efter projektperioden.
- At langt de fleste børn i projektgruppen kan lide at gå i skole og er glad for lærerne.
- At prædikatet "plejebarn" kan have en ubevidst betydning for ens forventning til et barn.
- At de fleste plejefamilier i projektgruppen ikke samarbejder med barnets biologiske forældre omkring skolegang.
- At de involverede læreres fokus på børnene har været vedvarende gennem projektperioden.
- At formen bør overvejes – er der tale om supervision eller lærerfaglig vejledning?
- At der var national interesse i projektet – og at der derfor er holdt oplæg for blandt andet på KL-konference og på landskonference for familieplejere.

Baggrund for projektet

Forskning viser, at skolegang er en signifikant faktor i forhold til at bryde social læring (Vinnerljung 2014) og derfor vægtes en så optimal skolegang som muligt i Mariagerfjord Kommunes indsatser.

Forskning peger desuden på, at skolegang er en beskyttende faktor i forhold til fremtidig indtræden på arbejdsmarked, kriminalitet, misbrug mv (Vinnerljung 2014). Derfor mener vi i Mariagerfjord Kommune, at det er et område, der kræver særlig opmærksomhed i forbindelse med anbragte børn og unge. En forklaring på ønsket om et projekt med læreruddannet plejefamiliesupervisor var, at professor Bo Vinnerljung argumenterer for, at skolegang efterhånden har en større betydning for fremtiden end et udsat barns/ungs socialøkonomiske baggrund (Vinnerljung 2014). Desuden beskriver Barnets Reform, at man skal arbejde for at sikre barnets eller den unges skolegang og integration i uddannelsessystemet.

Vores overordnede mål er at sikre tryk, stabil, sammenhængende og succesfuld skolegang for anbragte børn og unge.

Foruden fokus på plejebørnene var der et mål om at udbygge det tværfaglige samarbejde gennem at dele resultater med socialfaglige supervisorere og fokusere på samarbejdet med plejebarnets lærere.

Projektets formål var at skabe viden om:

- 1) Hvordan flere anbragte børn får en tryk, stabil og succesrig skolegang og hvordan flere får mulighed for at opnå en ungdomsuddannelse.
- 2) Effekten ved at bruge en læreruddannet supervisor til plejefamilier med børn i skolealderen.

Fremgangsmåde

Ved projektets start blev der nedsat en styregruppe med deltagere fra både anbringelses- og skoleområdet. Styregruppen har gennem projektperioden holdt møder for at projektleder og læreruddannet supervisor kunne give status på projektet og for at styregruppen kunne træffe beslutning om diverse ting, der krævede afklaring.

Projektlederen udarbejdede ved opstart et kommissorium med målsætninger for projektets samt en tidsplan. Kommissoriet dannede grundlag for projektarbejdet og blev godkendt af KL og Socialpædagogernes Landsforbund (projektejere).

Der blev udvalgt 10 børn hvis plejeforældre blev tilbudt deltagelse i projektet samt 10 børn som skulle agere kontrolgruppe ift. faglige testresultater.

Gennem projektperioden har projektleder, læreruddannet supervisor samt leder fra anbringelsesområdet deltaget i projektseminarer arrangeret af KL og Socialpædagogernes Landsforbund.

Gennem projektperioden har plejefamilierne modtaget lærerfaglig supervision tre gange – fire af plejefamilierne blev tilbudt og deltog i gruppesupervision som den sidste supervision i projektperioden.

Den læreruddannede supervisor besluttede at udøve støtte/supervision indenfor fastsatte områder og sammen med styregruppen blev det fastlagt, at det var indenfor de følgende 7 fokusområder:

- Inklusion
- Indlæring
- Samarbejde med skolen
- Understøttende undervisning (lektier)
- Didaktik
- Fast daglig struktur
- Motivation.

Læreruddannet supervisors opsamling på arbejdet i de 10 plejefamilier, der deltog i projektperioden:

Dansk (fokusområder: indlæring, didaktik, motivation, samarbejde med skolen og understøttende undervisning)

- Læsning – 7 ud af 10 børn har arbejdet med læsning (20 minutter om dagen, godnatlæsning eller andet)
- Genfortælling – 5 ud af 10 børn har arbejdet målrettet med genfortælling af historier.

Fast daglig struktur (fokusområde: samarbejde med skolen)

- I alle plejefamilier er der arbejdet med en mere tydelig struktur i forbindelse med de målsætninger, der er blevet sat for supervisionen.

Relation (fokusområder: inklusion, motivation og samarbejde med skolen)

- I 4 ud af 10 plejefamilier har målet været at styrke relationen til lærerne, de andre børn i skolen og netværket i nærmiljøet.

Selvværd (fokusområder: inklusion, motivation, indlæring, understøttende undervisning og samarbejde med skolen)

- I 6 ud af 10 har målet været et øget selvværd – fokus har oftest handlet om, hvordan barnet oplever sig i klassen. Oplever barnet sig som en naturlig deltager i klasse?

Social træning (fokusområder: indlæring, didaktik, motivation og samarbejde med skolen)

- 4 ud af 10 plejeforældre havde målet at styrke barnets sociale kompetencer i klassen.

Frikvarter (fokusområder: inklusion, motivation, didaktik, samarbejde med skolen)

- 4 ud af 10 havde målet, at barnet oplevede gode frikvarterer i skolen.

Samarbejde med skolen/lærerne (fokusområder: inklusion, didaktik, understøttende undervisning og motivation)

- 2 ud af 10 plejefamilier havde et mål om optimering af skolesamarbejde.

Afmystificering af prædikatet ”plejebarn” (fokusområder: inklusion, indlæring, samarbejde med skolen og motivation)

- Dette har været gældende for alle plejefamilier. Det at man ved, at barnet er et plejebarn gør, at man ofte ubevidst ikke har de samme forventninger til barnet som

eksempelvis ens egne børn. Dette kan også være gældende i skolen, hvor læreren kan blive ramt af sine for-forståelser for dermed ikke at have de samme forventninger til "plejebarnet" som til de andre "normale" børn.

Successer

Det tværfaglige samarbejde er blevet et fokusområde og den læreruddannede supervisor har gennem projektperioden afholdt møder med de implicerede lærerteams. Desuden er der oprettet sparringsmøder med de socialfaglige plejefamiliesupervisorer. Den læreruddannede supervisor har desuden afholdt møde med Anbringelsesrådgivningen, hvorved der er kommet et øget fokus på skoledelen.

Tilbagemeldinger fra plejefamilier viser, at de mener, det er positivt med dette tilbud og at den læreruddannede supervisor har vejledt på en kompetent måde, der fortjener ros.

Projektgruppen har oplevet fremgang i LUS-test (8/10 børn) og i Mattest (6/10 børn).

En lærer ytrer i spørgeskemabesvarelse, at det er fedt, der gennem projektet også kom fokus på skoledelen.

Udfordringer

Det juridiske aspekt ved opstart af et projekt med fokus på plejefamilier skulle indtænkes – i samråd med Mariagerfjord Kommunes jurist besluttede vi, at det grundet det udvidede tværfaglige samarbejde var nødvendigt at indhente særligt samtykke fra barnets biologiske forældre.

Etablering af gruppesupervision krævede juridiske overvejelser i forhold til tavshedspligt. Med baggrund i dette udarbejdede projektleder en særlig samtykkeerklæring til brug ved gruppesupervision.

Kommunikation med skolen/lærerne har gennem projektperioden været en udfordring, da de benytter eget intranet. Dette har krævet, at den læreruddannede supervisor har måttet kontakte skolens sekretær for at etablere kontakt til de involverede lærere.

Kommandovejen har derved været lang og det har besværliggjort indhentning af testresultater m.m. Derved er det ikke lykkedes at indhente testresultater på alle børn.

Samarbejdet med lærerne har i enkelte tilfælde været en udfordring grundet folkeskolereformen – lærerne har været bange for, at den tid de investerer i samarbejdet med den læreruddannede supervisor giver dem mindre tid til den reelle forberedelse.

Den læreruddannede supervisor har fundet det udfordrende at være den eneste fuldtidsansatte supervisor, da de andre supervisorer ikke har haft tid til jævnlig sparring. Desuden har det været en udfordring at være den eneste lærerfaglige supervisor.

En plejefamilie i projektgruppen påpeger, at ressourcer er spildt på deres nuværende situation, da barnets faglige resultater ligger gennemsnitligt eller over gennemsnit.

Ved projektopstart viste det sig, at der manglede administrativt overblik over de anbragte børns skolegang. På grund af dette indeholder kontrolgruppen 8 børn fremfor 10 børn, da nogle af de udvalgte børn viste sig at gå i specialskole (ikke en del af målgruppen).

Spørgeskemabesvarelser fra lærere viste, at de manglede information omkring projektet og deres rolle deri. Desuden blev det påpeget, at det var mærkeligt med ansættelse af en ekstern konsulent uden forudgående aftale med skolens personale. Desuden viser spørgeskemabesvarelserne, at projektet ikke har ført til et styrket samarbejde med plejefamilierne.

Fremtid

Der er i Mariagerfjord Kommune et fortsat fokus på udsatte børns skolegang – i den forbindelse er en arbejdsgruppe nedsat for at undersøge, hvilke indsatser der er relevante for målgruppen. Der vil derved ske en udvidelse af målgruppen til at være udsatte børn og ikke blot anbragte børn.

Mariagerfjord Kommunes fokus på tidlig indsats vil også indtænkes i forhold til skolegang – der påtænkes indsatser med fokus på læring allerede ved små børn.

Den projektansatte supervisor er blevet fastansat og det undersøges, om der er behov og mulighed for tilknytning af flere supervisorer med fokus på læring – evt. med særligt kendskab til læring af små børn.

Der vil i fremtiden ske et skift fra at fokusere på supervision til også at fokusere på råd og vejledning af plejefamilier.

Supervisor skal holde oplæg på skoler omkring resultater af projekt samt det fremtidige fokus ifm. plejebørns læring.

Der er stor interesse i projektet og i de kommende måneder vil supervisor holde oplæg på Landskonference for Familieplejere samt på Aalborg Kommunes Temadag om anbragte børn og unges uddannelse.

Lærere påpeger gennem spørgeskemabesvarelserne, at det er vigtigt med dialog i fremtiden – der skal i samarbejde udvælges, hvilke børn der har behov for ekstra opmærksomhed.

En lærer foreslår gennem spørgeskemabesvarelsen et projekt for opholdssteder, da der er større udfordringer end for plejefamilier.

Måling

1. Ved projektets start og afslutning indsamlede den læreruddannede supervisor i samarbejde med de pågældende skoler testresultater (læsning og matematik). Der blev indsamlet testresultater for både børnene i projektgruppe og i kontrolgruppe.
2. Ved projektets start og afslutning udsendte projektleder spørgeskema (elektronisk) til plejefamilier og børn i projektgruppen.
3. Ved projektets afslutning udsendte projektleder i samarbejde med den læreruddannede supervisor spørgeskema til de lærere, der arbejdede med projektgruppens børn.

Opsummering af testresultater og spørgeskemabesvarelser

Herunder kan alle målinger i forbindelse med projektet ses.

Testresultater – plejebørn i projektgruppe (10 børn)

Fremgang i LUS	80 %
Fremgang i Mattest	60 %
Uændret i LUS	10 %
Uændret i Mattest	10 %
Tilbagegang i LUS	0 %
Tilbagegang i Mattest	0 %
Ikke testet (Mattest)	30 %
Ikke testet (LUS)	10%

Testresultater – plejebørn i kontrolgruppe (8 børn)

Fremgang i LUS	25 %
Fremgang i Mattest	25 %
Uændret i LUS	62,5 %
Uændret i Mattest	62,5 %
Tilbagegang i LUS	0 %
Tilbagegang i Mattest	12,5 %
Ikke testet (Mattest)	0 %
Ikke testet (LUS)	12,5 %

Spørgeskema – deltagende plejefamilier

Besvarelser ved opstart: 9 stk. (af 9 stk.)

Besvarelse ved afslutning: 7 stk. (af 9 stk.)

	Ja ved opstart	Nej ved opstart	Ja ved afslutning	Nej ved afslutning
Er plejebarn i skole hver dag?	89 %	11 %	86 %	14 %
Fortæller han/hun om skoledagen?	89 %	11 %	100 %	
Har I et godt samarbejde med skolen?	100 %		100 %	
Laves der lektier hver dag?	56 %	44 %	43 %	57 %
Laves der lektier på samme tidspunkt om dagen?	44 %	56 %	29 %	71 %
Har barnet nære venner/veninder i skolen?	100 %		100 %	
Kommunikerer I med lærerne/skolen en gang om ugen?	44 %	56 %	86 %	14 %
Kommunikerer I med lærerne/skolen mere end en gang om ugen	44 %	56 %	29 %	71 %
Er han/hun glad for at gå i skole?	100 %		100 %	
Gør I noget ud af at gøre lektiestunden hyggelig?	78 %	22 %	86 %	14 %
Er det ofte det samme, der bliver lavet, når	67 %	33 %	71 %	29 %

I laver lektier?				
Kommunikerer I med lærerne/skolen mindre end en gang om ugen?	56 %	44 %	29 %	71 %
Anser I samarbejdet med de andre forældre i klassen som værende en vigtig forudsætning for plejebarnets trivsel i klassen?	89 %	11 %	86 %	14 %
Bliver der lavet lektier i over 30 minutter?	33 %	67 %	29 %	71 %
Bliver der lavet lektier i under 30 minutter?	56 %	44 %	86 %	14 %
Tror I, han/hun oplever sig som en del af klassen?	100 %		100 %	
Går han/hun til fritidsaktiviteter sammen med andre fra klassen?	67 %	33 %	71 %	29 %
Deltager I i forældremøder?	100 %		100 %	
Afholder I den gode klasse til jeres forældremøder?	56 %	44 %	43 %	57 %
Foregår lektielæsning om eftermiddagen?	22 %	78 %	29 %	71 %
Hjælper I barnet med lektier?	67 %	33 %	86 %	14 %
Er forældrene i klassen gode til at hjælpe hinanden, så	78 %	22 %	71 %	29 %

alle i klassen oplever sig som værende en del af klassen?				
Anser I jeres plejebarns trivsel i skolen som en forudsætning for, at barnet trives derhjemme?	78 %	22 %	71 %	29 %
Føler I, at jeres plejebarn går i en god klasse?	89 %	11 %	86 %	14 %
Hjælper plejemor med lektier?	78 %	22 %	86 %	14 %
Hjælper plejefar med lektier?	33 %	67 %	57 %	43 %
Samarbejder I med plejebarnets biologiske forældre omkring skolen?	33 %	67 %		100 %

Udtalelser fra plejefamilier

”Vi er meget glad for projektet. Og vi håber rigtig meget, at det fortsætter efter sommerferien, hvor X skal starte på en ny skole”.

”Det har været en positiv oplevelse. Der har været noget konkret, som var rart at drøfte med Niels”.

”Godt at få gode ideer og en at sparre med. Niels har mange gode ideer og kommer med et frisk pust, der giver mening”.

”Niels er en meget kompetent supervisor, og vi har haft nogle gode snakke om vores plejebarns skolegang. Vores plejebarn har dog ingen problemer pt. fagligt, hun ligger på gennemsnittet og lige over gennemsnittet i div. fag, og elsker skolen. Hun har haft nogle vanskeligheder socialt, som vi allerede arbejdede med inden projektets start. Og der har Niels bekræftet os i vores arbejde hermed. Føler dog, ressourcerne er lidt spildt på vores situation lige nu. Men synes helt klart, at dette projekt burde være et tilbud til alle

plejefamilier. Og vi ville helt sikkert gøre brug af det, hvis vi stødte på vanskeligheder igen”.

”Jeg tænker, det er et godt projekt, der tager fat i en problematik, der er rigtig rigtig vigtig for de her børn. Den supervision jeg modtager, handler udelukkende om skolen og det, vi som ”forældre” kan støtte op omkring. Jeg har fået en masse nye redskaber, der kan understøtte mit plejebarns behov for at opnå selvværd omkring skoledelen. Vi arbejder på en helt anden måde omkring lektier, hvilket har gjort, at hun kommer i skole langt flere dage end før – hun har måske max en hjemmedag hver anden mdr. – hvor det før kunne være flere dage om ugen. Tænker, at Niels skal have stor ros – han er super til at lytte og rigtig god til at finde de redskaber, der kan hjælpe lige nu og her. Niels er også rigtig god til at få skolen til at samarbejde, hvilket gør, at jeg føler, at der bliver taget hånd om ens plejebarn på den gode måde”.

”Vi er glade for at være en del af projektet. Det er vigtigt at have fokus på anbragte børns skolegang, uanset hvordan barnet klarer sig. Det går godt med X i skolen, men vi kan alle blive bedre til det, vi gør. Det har Niels været med til at støtte op omkring i vores supervision. Har været rigtig godt til at lytte og god til at tænke højt sammen med os!”.

”Det har været fint det vi har oplevet indtil nu”.

Spørgeskema – deltagende plejebørn

Besvarelser ved opstart: 10 stk. (af 10 stk.)

Besvarelser ved afslutning: 8 stk. (af 10 stk. - grundet familiemæssige forhold)

	Ja ved opstart	Nej ved opstart	Ja ved afslutning	Nej ved afslutning
Laver du skolearbejde/lektier derhjemme?	6 (+1)	3 (+1)	5	3
Har du gode venner i klassen?	100 %		100 %	
Laver du lektier på samme tidspunkt af dagen?	4 (+2)	4 (+2)	4	4
Oplever du klassen som en god klasse?	8 (+2)	(+2)	100 %	
Kan du lide at gå i skole?	9 (+1)	(+1)	100 %	
Er du glad for dine lærere?	9 (+1)	(+1)	100 %	
Er faget matematik	4 (+1)	5 (+1)	4	4

svært?				
Er faget dansk svært?	2 (+1)	7 (+1)		100 %
Oplever du, at de opgaver du får i skolen er for vanskelige?	4 (+2)	4 (+2)	4	4
Oplever du, at læreren er god til at spørge ind til hvordan, du har det?	6	4	7	1

Tal i parentes markerer, at der er sat kryds i flere bokse.

Spørgeskema – lærer

Besvarelser ved afslutning: 7 stk. (af 10 stk.)

Har der været et ændret fokus på plejebarnet efter projektet startede?	<p>Nej.</p> <p>Nej.</p> <p>Nej.</p> <p>Nej.</p> <p>Der har været et møde samt oplysning om resultater af tests.</p> <p>Nej.</p> <p>Ikke umiddelbart.</p>
Har tiltagene i forbindelse med udarbejdelse af handleplanen for plejebarnet kunne bruges på andre børn eller på klassen som helhed?	<p>En lille del af snakken omkring plejebarnet kunne anvendes på enkelte andre elever.</p> <p>Nej, der har ikke været udarbejdet en plan, der har ændret på rutinerne.</p> <p>Nej.</p> <p>Nej.</p> <p>Nej.</p> <p>Måske.</p>

<p>Har det været tilstrækkeligt med et indledende møde omkring mål og tiltag eller tænker du et kort møde efter hver supervision (3 møder på et år)?</p>	<p>Ikke umiddelbart. Det har været fint. Mødet skal afholdes forud for opstart på forløbet, da vi ikke havde fået info om, at der var tiltag i forhold til plejebarnet. Savner et fælles møde med supervisor og plejefamilie. I denne situation har det været tilstrækkeligt. Tilstrækkeligt i denne situation. Det har været tilstrækkeligt med et møde. Det har været forvirrende for os, da vi ikke har været helt sikre på, hvad dette tiltag præcist er gået ud på og hvad vores rolle har været.</p>
<p>Med henblik på mål og tiltag – har de været fyldestgørende eller har de manglet retning?</p>	<p>Fyldestgørende. Der har ikke rigtig været en masse mål og tiltag. Ved ikke hvilke konkrete mål, der har været arbejdet med mellem supervisor og plejefamilie. Der har været fin retning, jeg synes dog det er et meget fagligt fokus. Ved ikke. De har været fyldestgørende. De har manglet retning – vi har som sagt ikke været helt klar over, hvad mål og tiltag har været – og vigtigst for os, hvad vores rolle var.</p>
<p>Hvad var dine første tanker efter du havde hørt om projektet?</p>	<p>Fedt at der også kom fokus på skoledelen. At det er mærkeligt, at man sætter en ekstern konsulent til at hjælpe et barn uden forudgående aftale med skolens personale. Uklarhed om mål og roller i forløbet. Har</p>

	<p>ellers forsøgt at være konstruktiv og imødekommende.</p> <p>Jeg var nysgerrig på, hvad det handlede om.</p> <p>Underligt valg af plejebørn, der var andre plejebørn, som har større brug for fokus.</p> <p>God idé.</p> <p>At der var andre børn/familier, der havde mere brug for supervision i forhold til samarbejde mellem skole og hjem end plejefamilier.</p> <p>Umiddelbart at det lød fornuftigt og at det gav mening ift. den udvalgte dreng.</p>
<p>Har det krævet en ekstra indsats iht. de ekstra træningsopgaver/understøttende undervisning, som eleverne skulle lave derhjemme?</p>	<p>Nej.</p> <p>Det har jeg ikke været inde over.</p> <p>Vores elever har ikke lektier for hjemme.</p> <p>Ja, og umiddelbart uden nødvendigt formål.</p> <p>Nej.</p> <p>Nej.</p> <p>Nej.</p>
<p>Oplever du, at projektet har været med til at styrke samarbejdet med plejeforældrene?</p>	<p>Nej, det fungerede i forvejen rigtig godt.</p> <p>Nej, der var et fantastisk samarbejde forinden.</p> <p>Nej vi havde et godt samarbejde inden.</p> <p>Nej, det kunne vi godt før, og gør det, der hvor vi synes, behovet er.</p> <p>Samarbejdet har altid fungeret godt.</p> <p>Nej.</p> <p>Vi har et tæt samarbejde med plejefamilien i forvejen, så nej.</p>
<p>Styrker og svagheder i samarbejdet med</p>	<p>Behagelig samarbejdspartner.</p>

<p>plejefamiliesupervisoren?</p>	<p>Super dygtig supervisor.</p> <p>?</p> <p>Svagthed er det meget faglige fokus, der er andre problematikker omkring andre plejebørn, som er vigtigere.</p> <p>Vi har altid haft et godt samarbejde med familien.</p> <p>Det ved jeg ikke... Måske at vi ikke holdt et møde, hvor plejefamilien, skolen og supervisoren deltog.</p> <p>Det kan jeg ikke svare på, da jeg ikke er klædt på til at kunne udtale mig om dette.</p>
<p>Har der været andre ydre faktorer, der har påvirket samarbejdet, og hvis ja, hvilke?</p>	<p>Nej.</p> <p>Nej.</p> <p>?</p> <p>Ja, krav om testdokumentation i utide i forhold til, hvornår øvrige tests er placeret i skoleåret.</p> <p>Nej.</p> <p>Nej.</p> <p>Nej.</p>
<p>Hvad ser du som det vigtigste i forbindelse med at styrke det fremtidige samarbejde?</p>	<p>Samtaler om småt og stort.</p> <p>At skolen også ser et behov for hjælp fra en supervisor. Ellers bliver det bare et unødvendigt arbejde. I andre tilfælde end med min elev, ville det måske have været virkelig givtigt.</p> <p>?</p> <p>Dialog om, hvilke plejebørn, der har behov for ekstra opmærksomhed.</p> <p>X skal videre på overbygningsskole og vores samarbejde stopper derfor.</p>

	Det ved jeg ikke. Åbenhed og tydelighed.
Har du andre kommentarer, er du velkommen til at skrive dem her.	Nej. Nej. Jeg tænker, at et tilsvarende projekt for opholdssteder ville være mere oplagt. Som jeg ser det, er der større udfordringer i samarbejdet her end for plejefamilier. Nej. X har haft mange fraværsdage pga. ferie mm. Nej. Nej.